

Received: 02-06-2023

Revised: 09-08-2023

Accepted: 01-09-2023

การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Development of Health Communication Competencies of Village Health
Volunteers Thung Song Municipality Nakhon Si Thammarat Province

ปิยฉัตร ล้อมชวการ*,¹

Piyachat Lomchavakarn

ningpiyachat@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ 2. ปัญหาอุปสรรค การดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1. แผนพัฒนาท้องถิ่น 2. เว็บไซต์เทศบาลเมืองทุ่งสง 3. วารสารเทศบาลเมืองทุ่งสง ทั้งหมด 19 รายการ ฉบับที่ 1/2566 ถึง ฉบับที่ 19/2566 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง รองนายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง จำนวน 2 คน การสัมภาษณ์กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน รวม 36 คน

ผลการวิจัย พบว่าการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี ดังนี้ 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ได้แก่ 1.1 ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหา ข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารและความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล 1.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน 1.3 สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ 2. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง มีดังนี้ คือ ขาดความรู้และทักษะ ขาดแนวทางการทำงาน อุปกรณ์ไม่เพียงพอ

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ, การสื่อสารสุขภาพ, อสม., เทศบาลเมืองทุ่งสง

* Corresponding Author

¹ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

Abstract

The research on the Development of Health Communication Competencies of Village Health Volunteers, Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province was qualitative. The objectives of this research were to study 1) the factors affecting health communication success and 2) the problems and obstacles towards the operation of the village health volunteers, Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province. The key informants were administrators of Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province; including the Mayor, Deputy Mayor, and the village health volunteers of the Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province. Content analysis was used to analyze the data from the collected documents such as the Local Development Plan, Thung Song Municipality Website, and Journal of Thung Song Municipality, a total of 19 items, No.1/2023 to No.19/2023. An in-depth interview was conducted with the administrators who were the Mayor and the Deputy Mayor of Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province. A group interview was used with the village health volunteers, Thung Song Municipality, Nakhon Si Thammarat Province. The village health volunteers, a total of 36, were kept in 3 groups. Each group consisted of 12 village health volunteers.

The results revealed that the development of health communication competencies of village health volunteers in Thung Song Municipality Nakhon Si Thammarat Province are as follows: 1. Factors affecting the success of health communication: 1.1 The balance of content presentation. The credibility of messengers and the continuity of information content 1.2 Compliance with community performance standards 2. Obstacles in the implementation of health communication of regular public health volunteers villages (Vor Sor Sor.), Thung Song Municipality are as follows: Lack of knowledge and skills. Lack of work guidelines and inadequate equipment.

Keywords: competency development, health communication, VHVs, Thung Song Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงการอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2520 ต่อมาจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองทุ่งสง สถานบริการที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนชาวทุ่งสง โดยมีโรงพยาบาลทุ่งสง เป็นภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนยา และเวชภัณฑ์ และการจัดบริการด้านสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและได้รับประโยชน์สูงสุด

“อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คือ บุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขชุมชน การสร้างสุขภาพจำเป็นต้องอาศัยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. จึงจะประสบความสำเร็จได้ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของไทย ได้รับการยอมรับในระดับโลกว่าเป็นต้นแบบของการพัฒนา และมีความจำเป็นที่ต้องมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” (Thung Song Municipality, 2023)

“อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจึงเป็นผู้ที่ได้รับเกียรติ ผู้โชคดีที่มีโอกาสได้ทำงานและเสียสละเพื่อส่วนรวม ได้รับความรู้ประสบการณ์จากการทำงานที่จะนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และเพื่อนบ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความอดทน เสียสละด้วยจิตอาสาอย่างแท้จริง”

เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำนโยบายด้านสาธารณสุขของรัฐบาลมาปฏิบัติโดยเน้น การสร้างสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพ ซึ่งเป็นงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นทรัพยากรภาคประชาชนที่มีบทบาทในการสร้างสุขภาพสู่ประชาชน โดยรับผิดชอบประชากร จำนวน 10-15 หลังคาเรือน มีบทบาทในการเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ตั้งแต่ปี 2537 รัฐบาลได้เห็น

ความสำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงกำหนดให้วันที่ 20 มีนาคมของทุกปี เป็นวันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง โรงพยาบาลทุ่งสง ร่วมกับชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดำเนินการจัดกิจกรรมวันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ ขึ้นเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ เชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานของ อสม. โดยเฉพาะปี 2561 อำเภอทุ่งสงได้ส่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดีเด่นระดับอำเภอ ไปประกวดในระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และได้รับรางวัล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดีเด่นระดับจังหวัด ในสาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ โดยได้มีการจัดกิจกรรมมอบเกียรติบัตร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดีเด่นระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล และจัดให้มีการออกกำลังกายร่วมกัน การแข่งขันแอโรบิก และการประกวดร้องเพลง ซึ่งเป็นต้นแบบในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญในการกระจายความรู้และเป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ชุมชน ดูแลสุขภาพของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจน นำพาทุกคนรอบครัวในชุมชนร่วมกันพัฒนาเพื่อให้ชุมชนบรรลุการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองทุ่งสง ได้เข้ามาใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองทุ่งสงอย่างทั่วถึง ใกล้เคียง และเป็นการลดความแออัดของโรงพยาบาลทุ่งสงด้วย

เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ความสำคัญในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับความสามารถด้านการสื่อสารสุขภาพ และเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านสุขภาพในชุมชนได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานสาธารณสุขมูลฐาน และเสริมสร้างขีดความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงต้องการให้มีการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยทำหน้าที่ “แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ขี้บริการ ประสานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี” ตลอดไป

ดังนั้น เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงมอบให้ผู้วิจัยทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง

นิยามศัพท์

การพัฒนาสมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่างๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ การแก้ปัญหา ร่วมกันผ่านวิธีการสื่อสารสุขภาพ อย่างสร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

การสื่อสารสุขภาพ หมายถึง วิธีการสื่อสาร เนื้อหาสาระ ประเภทสื่อ ประเภทช่องทางการสื่อสารที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสงใช้เพื่อเข้าถึงประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายการให้บริการสุขภาพ

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. หมายถึง บุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขชุมชน เพื่อดูแลสุขภาพของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

เทศบาลเมืองทุ่งสง ให้ความสำคัญในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับความสามารถด้านการสื่อสารสุขภาพให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงต้องการให้มีการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญในประเด็นของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ได้รับการยอมรับในระดับโลกว่าเป็นต้นแบบของการพัฒนา

วิธีการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง รองนายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองทุ่งสง พ.ศ. 2566-2570, เว็บไซต์เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช วารสารเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช E-Book ทั้งหมด 19 รายการ ฉบับที่ 1/2566 ถึง ฉบับที่ 19/2566 (Thung Song Municipality, 2023)

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารเทศบาลเมืองทุ่งสง ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง รองนายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 การสัมภาษณ์กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การวิเคราะห์เอกสาร

แหล่งข้อมูลเชิงเอกสารที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

3.1 แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองทุ่งสง พ.ศ. 2566-2570

3.2 เว็บไซต์เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช วารสารเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช E-Book ทั้งหมด 19 รายการ ฉบับที่ 1/2566 ถึง ฉบับที่ 19/2566 (Thung Song Municipality, 2023)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร ในการศึกษา

4.2 แบบการสัมภาษณ์เจาะลึก

4.3 แบบการสัมภาษณ์กลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพได้แก่ 1.1 ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหา ข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารและความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล 1.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน 1.3 สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารและความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโดยมีวิธีการสื่อสาร คือ การเคาะประตูเยี่ยมบ้านพร้อมกับเครือข่าย 2) การบริการ 3) การพัฒนาดตนเอง 4) การใช้สื่อชุมชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ 5) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ 6) พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและ การแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร 7) การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ คือการมีความตั้งใจ มีจิตอาสา เป็นคนในพื้นที่ มีการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย ความร่วมมือของชุมชน และสิ่งสนับสนุน คือค่าตอบแทนสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสง

1.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน ประกอบด้วย 1) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 2) การเป็นผู้นำด้านสุขภาพ และการณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) การปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ 2) การมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม 3) การกำหนดภาคีเครือข่ายการณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม 4) การให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึกและภาวะผู้นำ

1.3 องค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ

(1) องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ ความรู้ทางการสื่อสาร การออกแบบเนื้อหาสารและพื้นฐานการปฏิบัติงาน

(2) องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ การโน้มน้าวใจและการตัดสินใจการพูด การแก้ไขปัญหาและการนำเสนอ

(3) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ ชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือและการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน

(4) องค์ประกอบด้าน การรู้จักตนเอง มีจำนวน 2 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง และการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง

นอกจากวิธีการสื่อสารในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพแล้ว ยังมีประเด็น ในเรื่องของประเภทสื่อ เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสารเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลเมืองทุ่งสง

1. ประเภทสื่อที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสง ใช้เพื่อการสื่อสารสุขภาพ มีดังนี้

1.1 สื่อบุคคล ได้แก่ 1) การจัดอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสุขภาพซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองทุ่งสง พ.ศ.2566-2570 แผนปฏิบัติการ แผนยุทธศาสตร์ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในทุกระดับ 2) การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ และพัฒนาทักษะเฉพาะด้านการดูแลสุขภาพ สำหรับบุคลากร เจ้าหน้าที่ให้สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนและครอบครัว ให้เกิดความไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับการช่วยเหลือ รวมถึงการเสริมแรงให้ประชาชนในชุมชน

1.2 สื่อสิ่งพิมพ์ มีเอกสารแนะนำการดูแลสุขภาพ การคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพให้ประชาชนในชุมชน คู่มือแนวทางการจัดการปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน

1.3 สื่อกิจกรรม มีการสร้างความรอบรู้ให้คนรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในสถาบันการศึกษาให้เด็กและเยาวชน และการสร้างสื่อเพื่อให้ สังคมเกิดความตระหนักในวงกว้างร่วมกัน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนไปสู่การปฏิบัติ เช่น โครงการเสริมสร้างศักยภาพครอบครัวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน

1.4 สื่อมวลชน มี 1) รายการทางสื่อมวลชนวิทยุ 2) การผลิตรายการเพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในชุมชน หอกระจายข่าว 3) สร้างคนรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อในประเด็นเพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง และให้เกิดกระแสการพูดถึง

2. เนื้อหาสารเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลเมืองทุ่งสง

การช่วยเหลือประชาชนในชุมชนซึ่งได้รับอันตรายจากโรคภัยต่างๆ โดยการใช้เนื้อหาสารในประเด็น ดังนี้ 1) การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อประชาชนในชุมชน แก่ประชากรอายุ 15 - 59 ปี 2) ประชาชนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ แก่ประชากรอายุ 15 - 59 ปี 3) กำหนดเนื้อหาสารเกี่ยวกับมาตรการเพื่อกระตุ้นสังคม พัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะและทัศนคติ เพื่อการ เป็นประชาชนที่มีศักยภาพ

3. ช่องทางการสื่อสารเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลทุ่งสง พบว่า อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ เหล่านี้เป็นประจำให้กับชุมชน ประกอบด้วย การแจ้งข่าวเชิงรุกตามบ้าน ออกเสียงตามสาย เดินแจกแผ่นพับ เอกสารความรู้ แจ้งทางกลุ่มไลน์ชุมชน โทรศัพท์แจ้ง การบอกรายบุคคล การแจ้งตามหมู่บ้าน แจ้งในที่ประชุม

นอกจากนี้ผู้บริหารเทศบาลเมืองทุ่งสงจะทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา ชุมชน โดย 1) การสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้รับผิดชอบทุกระดับ (หน่วยงาน/สถานศึกษา) 2) การสร้างองค์ความรู้ในแต่ละมิติให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาและการออกแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของกลุ่มเป้าหมาย 3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมความรอบรู้ให้ประชาชนตระหนักและเตรียมความพร้อมในทุกมิติ 5) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยทำหน้าที่ “แกัขวาร้าย กระจายข่าวดี ขี้บริการ ประสานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี” ตลอดไป (อบรมบุคลากรภาครัฐ/ อบรม ให้กับแกนนำ/ผู้นำของชุมชนโดยผ่านองค์กรเครือข่าย)

2. การสร้างเครือข่ายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ่นส่วนหรือภาคี หน่วยงานภาครัฐ โดย 1). การส่งข่าวสารระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกขององค์กรเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถประสานงานให้ฝ่ายต่างๆ ได้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ 2) หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการด้านสุขภาพในชุมชน มีการปรับระเบียบในการทำงานด้านสุขภาพประชาชนในชุมชน เพื่อให้เอื้อต่อการทำงาน ท้นต่อสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทสังคมแต่ละพื้นที่ 3) พัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับเพื่อพัฒนาศักยภาพและขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมรองรับในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยทำหน้าที่ “แกัขวาร้าย กระจายข่าวดี ขี้บริการ ประสานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี” ตลอดไป โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือประชาชนที่เจ็บป่วย เช่น โรงพยาบาลทุ่งสง เป็นต้น

2. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง มีดังนี้ คือ 1) ขาดความรู้และทักษะการทำงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ในด้านวิธีการสื่อสาร เนื้อหาของสารที่ทันต่อเหตุการณ์

ประเภทของสื่อสังคมสมัยใหม่ที่ใช้ในการสื่อสาร ช่องทางในการสื่อสาร ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างต่อเนื่อง 2) ขาดแนวทางการทำงานการจัดทำคู่มือ/แนวทางการทำงานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) ขาดการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เช่น การใช้ Facebook Twitter Instagram YouTube TikTok และการใช้สื่ออื่นๆ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เป็นสื่อในการสื่อสารสุขภาพ เป็นต้น โดยแต่ละสื่อมีคุณสมบัติเฉพาะและเหมาะสมกับพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง 4) อุปกรณ์ไม่เพียงพอ 5) ขาดการบูรณาการการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ได้แก่ 1.1 ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหา ข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารและความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล 1.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน 1.3 สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารและความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโดยมีวิธีการสื่อสาร คือการเคาะประตูเยี่ยมบ้านพร้อมกับเครือข่าย 2) การบริการ 3) การพัฒนาตนเอง 4) การใช้สื่อชุมชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ 5) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ 6) พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร 7) การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารที่กล่าวว่า การสื่อสารเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ และทฤษฎีผลกระทบของสื่อเพื่อให้ผู้อื่นเห็นด้วยหรือคล้อยตาม (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ คือการมีความตั้งใจ มีจิตอาสา เป็นคนในพื้นที่ มีการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย ความร่วมมือของชุมชน และสิ่งสนับสนุน คือค่าตอบแทนสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการทางสังคมที่กล่าวว่า “เป็นความคิด เพื่อหาทางแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหาบรรเทาลง ความคิดความอ่านที่ได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาแล้ว และใช้การได้ดี ก็จะได้รับรักษาสืบทอดจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง” และสอดคล้องกับ ทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพที่ส่งผลให้ผู้ป่วยเข้าใจข้อมูลด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและลดความรุนแรงของโรคได้ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

1.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน ประกอบด้วย 1) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 2) การเป็นผู้นำด้านสุขภาพ และการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) การปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ 2) การมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม 3) การกำหนดภาคีเครือข่ายการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม 4) การให้อิทธิพลและการสร้างจิตสำนึกและภาวะผู้นำซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่กล่าวว่าเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดมาจากการเรียนรู้จากผู้อื่น โดยได้รับประสบการณ์จากการฟัง ดู อ่านงานผู้อื่นมากกว่าทำด้วยตนเอง (Vicariousness) ซึ่งอาจเป็นการรับเอา (Adopting) พฤติกรรมของผู้อื่นเป็นแบบแผนในการกำหนดพฤติกรรมตนเอง อาจเกิดจากการสังเกต พบเห็นอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารและสอดคล้องกับทฤษฎีผลกระทบของสื่อ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

1.3 องค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ

(1) องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ ความรู้ทางการสื่อสาร การออกแบบเนื้อหาสาระและพื้นฐานการปฏิบัติงาน

(2) องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ การโน้มน้าวใจและการตัดสินใจการพูด การแก้ไขปัญหาและการนำเสนอ

(3) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ ชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือและการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน

(4) องค์ประกอบด้าน การรู้จักตนเอง มีจำนวน 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง และการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารที่กล่าวว่า การอธิบายการสื่อสารในด้านความหมาย กระบวนการ องค์ประกอบ วิธีการ บทบาทหน้าที่ ผล อิทธิพล การใช้ การควบคุม แนวคิดของศาสตร์ต่างๆ แนวโน้มอนาคต และ ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการสื่อสาร แต่การอธิบายต้องมีการอ้างอิงอย่างมีเหตุผลที่ได้จากหลักฐาน เอกสาร หรือปากคำของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการพัฒนสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

นอกจากวิธีการสื่อสารในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพแล้ว ยังมีประเด็น ในเรื่องของประเภทสื่อ เนื้อหาสาระ ช่องทางการสื่อสารเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลต.ทุ่งสง

1. ประเภทสื่อที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสงใช้เพื่อการสื่อสารสุขภาพ มีดังนี้

1.1 สื่อบุคคล ได้แก่ 1) การจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสุขภาพซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองทุ่งสง พ.ศ. 2566-2570 แผนปฏิบัติการ แผนยุทธศาสตร์ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในทุกระดับ 2) การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้ และพัฒนาทักษะเฉพาะด้านการดูแลสุขภาพ สำหรับบุคลากร เจ้าหน้าที่ให้สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนและครอบครัว ให้เกิดความไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับการช่วยเหลือ รวมถึงการเสริมแรงให้ประชาชนในชุมชน

1.2 สื่อสิ่งพิมพ์ มีเอกสารแนะนำการดูแลสุขภาพ การคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพให้ประชาชน ในชุมชน คู่มือแนวทางการจัดการปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน

1.3 สื่อกิจกรรม มีการสร้างความรอบรู้ให้คนรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในสถาบันการศึกษาให้เด็กและเยาวชน และการสร้างสื่อเพื่อให้ สังคมเกิดความตระหนักในวงกว้างร่วมกัน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนไปสู่การปฏิบัติ เช่น โครงการเสริมสร้างศักยภาพครอบครัวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน

1.4 สื่อมวลชน มี 1) รายการทางสื่อมวลชนวิทยุ 2) การผลิตรายการเพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในชุมชน หอกระจายข่าว 3) สร้างคนรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อในประเด็นเพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง และให้เกิดกระแสการพูดถึงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีผลกระทบของสื่อที่กล่าวว่ามีบทบาทสำคัญมากในสังคมยุคปัจจุบัน เพราะเป็นตัวเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและความรู้จึงทำให้สื่อมีอิทธิพลต่อความคิดต่อผู้รับสารอีกด้วย ซึ่งส่งผลต่อผู้รับสารตามที่สื่อตั้งเป้าหมายไว้ (Intended Consequence) หรือที่ไม่ได้ตั้งใจ (Unintended Consequence) ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารและสอดคล้องกับทฤษฎีผลกระทบของสื่อ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

2. เนื้อหาสาระเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลเมืองทุ่งสง

การช่วยเหลือประชาชนในชุมชนซึ่งได้รับอันตรายจากโรคภัยต่างๆ โดยการใช้เนื้อหาสาระในประเด็น ดังนี้ 1. การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อประชาชนในชุมชน แก่ประชากรอายุ 15 - 59 ปี 2. ประชาชนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ แก่ประชากรอายุ 15 - 59 ปี 3. กำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับมาตรการเพื่อกระตุ้นสังคม พัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติ เพื่อการเป็นประชาชนที่มีศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับสารของ Gray, Pattaravanich, Chamchan, & Suwannoppakoa (2013) ในประเด็นการสร้างเนื้อหาสาระ สร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ การสร้างเนื้อหาที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารและสอดคล้องกับทฤษฎีผลกระทบของสื่อ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

3. **ช่องทางการสื่อสารเพื่อสุขภาพสำหรับประชาชนในชุมชนของเทศบาลทุ่งสง** พบว่า อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ เหล่านี้เป็นประจำให้กับชุมชน ประกอบด้วย การแจ้งข่าวเชิงรุกตามบ้าน ออกเสียงตามสาย เดินแจกแผ่นพับ เอกสารความรู้ แจกทางกลุ่มไลน์ชุมชน โทรศัพท์แจ้ง การบอกรายบุคคล การแจ้งตามหมู่บ้าน แจ้งในที่ประชุมซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

นอกจากนี้ผู้บริหารเทศบาลเมืองทุ่งสงได้ทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา ชุมชน โดย 1) การสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้รับผิดชอบทุกระดับ (หน่วยงาน/สถานศึกษา) 2) การสร้างองค์ความรู้ในแต่ละมิติให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาและการออกแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของกลุ่มเป้าหมาย 3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมความรู้ให้ประชาชนตระหนักและเตรียมความพร้อมในทุกมิติ 5) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยทำหน้าที่ “แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชีบบริการ ประสานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี” ตลอดไป (อบรมบุคลากรภาครัฐ/ อบรม ให้กับแกนนำ/ผู้นำของชุมชนโดยผ่านองค์กรเครือข่าย) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

2. การสร้างเครือข่ายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ่นส่วนหรือภาคี หน่วยงานภาครัฐ โดย 1) การส่งข่าวสารระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกขององค์กรเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถประสานงานให้ฝ่ายต่างๆ ได้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ 2) หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการด้านสุขภาพในชุมชน มีการปรับระเบียบในการทำงานด้านสุขภาพประชาชนในชุมชน เพื่อให้เอื้อต่อการทำงาน ท้นต่อสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทสังคมแต่ละพื้นที่ 3) พัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกระดับเพื่อพัฒนาศักยภาพและขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมรองรับในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยทำหน้าที่ “แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชีบบริการ ประสานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี” ตลอดไป โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือประชาชนที่เจ็บป่วย เช่น โรงพยาบาลทุ่งสง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพที่กล่าวว่าการสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยในการสื่อสารเพื่อสร้างความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

2. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เทศบาลเมืองทุ่งสง มีดังนี้ คือ 1) ขาดความรู้และทักษะการทำงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ในด้านวิธีการสื่อสาร เนื้อหาของสารที่ทันต่อเหตุการณ์ ประเภทของสื่อสังคมสมัยใหม่ที่ใช้ในการสื่อสาร ช่องทางในการสื่อสาร ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างต่อเนื่อง 2) ขาดแนวทางการทำงานการจัดทำคู่มือ/แนวทางการทำงานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) ขาดการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เช่น การใช้ Facebook Twitter Instagram YouTube TikTok และการใช้สื่ออื่นๆ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เป็นสื่อในการสื่อสารสุขภาพ เป็นต้น โดยแต่ละสื่อมีคุณสมบัติเฉพาะและเหมาะสมกับพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง 4) อุปกรณ์ไม่เพียงพอ 5) ขาดการบูรณาการการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Sukhothai Thammathirat Open University, 2022)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

1. ควรได้รับการพัฒนาความรู้และศักยภาพการทำงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ในด้านวิธีการสื่อสาร เนื้อหาของสารที่ทันต่อเหตุการณ์ประเภทของสื่อสังคมสมัยใหม่ที่ใช้ในการสื่อสาร ช่องทางในการสื่อสาร ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างต่อเนื่อง
2. ควรจัดทำคู่มือ/แนวทางการทำงานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สำหรับ บุคลากรรุ่นใหม่
3. การบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เช่น การใช้ Facebook Twitter Instagram YouTube TikTok และการใช้สื่ออื่นๆ ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เป็นสื่อในการสื่อสารสุขภาพ เป็นต้น โดยแต่ละสื่อมีคุณสมบัติเฉพาะและต้องเหมาะสมกับพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง
4. ควรบูรณาการการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งเน้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเชิงเอกสาร ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ผู้บริหาร กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เท่านั้น

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากกลุ่มประชาชนในชุมชน การบูรณาการการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายด้วย เพื่อให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในทุกมิติ

บรรณานุกรม

- Gray, R., Pattaravanich, U., Chamchan, C., & Suwannopkhoa, R. (2013). *New Concept of Older Persons: The Psycho-Social and Health Perspective*. Retrieved from <https://ipsr.mahidol.ac.th/wp-content/uploads/2022/03/Report-File-419.pdf>
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2022). *Theory of Communication*. Retrieved May 4, 2023, from https://stoubook.stou.ac.th/product/3147/15232_communication_theory_and_behavior/
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2022). *Theory of Media Impact*. Retrieved May 4, 2023, from https://stoubook.stou.ac.th/product/3147/15232_communication_theory_and_behavior/
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2022). *Theory of Competency Development in Health Communication*. Retrieved May 4, 2023, from <https://www.stou.ac.th>.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2022). *Social Process Theory*. Retrieved May 4, 2023, from https://stoubook.stou.ac.th/product/3147/15232_communication_theory_and_behavior/
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2022). *Theory of social learning process*. Retrieved May 4, 2023, from https://stoubook.stou.ac.th/product/3147/15232_communication_theory_and_behavior/
- Thung Song Municipality (2023). *Journal of Thung Song Municipality Nakhon Si Thammarat Province E-Book*. Retrieved 4 May 2023. from <https://thungsongcity.go.th/ebook>
- Thung Song Municipality. (2023). *Local Development Plan Thung Song Municipality 2023-2027*. Retrieved May 4, 2023, from <https://thungsongcity.go.th/frontpage>
- Thung Song Municipality. (2023). *Website of Thung Song Municipality 2023-2027*. Retrieved May 4, 2023, from <https://thungsongcity.go.th/frontpage>